

Sygn. akt I C 18/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Mazerant

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim,

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. K.**

przeciwko **Z. K.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;
2. przyznaje pełnomocnikowi powódki adwokatowi T. M. prowadzącemu Indywidualną Kancelarię Adwokacką w P. wynagrodzenie w kwocie 4.428,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu i nakazuje wypłacenie tej kwoty ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim.

Sygn. akt I C 18/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 października 2016r. skierowanym przeciwko pozwanemu Z. K., **powódka J. K.**, reprezentowana w toku procesu przez ustanowionego z urzędu pełnomocnika adwokata T. M., **wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 24 stycznia 2012r. wydanego w sprawie sygn. akt I C 218/10.** W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, iż w toku toczącego się pomiędzy stronami postępowania o podział majątku wspólnego pozwany podniósł zarzut potrącenia należności objętej powyższym tytułem wykonawczym z należną powódce spłatą z majątku wspólnego. Wobec powyższego w ocenie powódki zaistniało zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, gdyż zostanie rozliczone w sprawie podział majątku wspólnego (k. 2-3).

Pozwany Z. K. nie uznał żądania pozwu i wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż wycofał się z zarzutu potrącenia zgłoszonego w toku postępowania o podział majątku wspólnego, ponadto nie mogło dojść do skutecznego potrącenia, gdy pozwanej nie służy żadna wymagalna wierzytelność z tytułu spłaty z majątku wspólnego nadająca się do potrącenia z przedmiotową wierzytelnością (k. 60-61).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2012r. wydanym w sprawie I C 218/10 Sąd Rejonowy w Radomsku zasądził od powódki J. K. na rzecz pozwanego Z. K.:

- kwotę 16.683,17 zł tytułem zwrotu opłat za media dostarczane do nieruchomości Z. K. położonej w R. przy ul. (...) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 13.012,53 zł od dnia 28 maja 2010r. dnia zapłaty i od kwoty 3.670,64 zł – od dnia 29 października 2011r. do dnia zapłaty,

- kwotę 47.398,40 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości Z. K. położonej w R. przy ul. (...) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 14.226,67 zł – od dnia 28 maja 2010r. do dnia zapłaty i od kwoty 33.171,73 zł – od dnia 29 października 2011r. do dnia zapłaty,

- kwotę 2.077,30 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe orzeczenie uprawomocniło się 20 grudnia 2012r.

(dowód: kopia wyroku z dnia 24 stycznia 2012r. Sądu Rejonowego w Radomsku, k. 4)

Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego na wniosek pozwanego złożony w dniu 14 marca 2014r. została wszczęta przeciwko powódce egzekucja. Postępowanie egzekucyjne prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Radomsku B. P. w sprawie Km 383/14.

W toku powyższego postępowania został zajęty przysługujący powódce udział $\frac{1}{2}$ w prawie własności nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), której współwłaścicielem jest także pozwany.

(dowód: wniosek egzekucyjny, k. 2, zawiadomienie o zajęciu ułamkowej części nieruchomości, k. 42 załączonych akt egzekucyjnych Km 383/14)

Pomiędzy stronami przed Sądem Rejonowym w Radomsku toczy się od 2009r. postępowanie z wniosku J. K. o podział majątku wspólnego (sygn. akt I Ns 450/09), obejmujący m.in. składnik w postaci nieruchomości położonej w R. przy ul. (...).

W toku powyższego postępowania pozwany Z. K. w piśmie procesowym z dnia 26 lutego 2016r. złożył oświadczenie o potrąceniu wobec J. K. przysługującej mu wierzytelności z wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku wydanego w sprawie I C 218/10.

W następnych pismach procesowych w składanych w toku postępowania o podział majątku wspólnego pozwany wyjaśniał, iż w istocie nie było to zgłoszenie zarzutu potrącenia tylko wyjaśnienie służące podważeniu zasadności żądania przez J. K. spłaty z majątku wspólnego w kwocie 400.000 zł. Powołał się przy tym na wadę oświadczenia woli postaci błędu.

W piśmie procesowym z dnia 4 listopada 2016r. złożonym w sprawie I Ns 450/09 pozwany cofnął oświadczenie o potrąceniu wobec powódki przysługującej mu wierzytelności z wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku wydanego w sprawie I C 218/10.

Powódka nie wyraziła zgody na cofnięcie oświadczenia o potrąceniu.

(dowód: kopie pism procesowych pozwanego, k. 62-64, kopia pisma procesowego pełnomocnika powódki, k. 120).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi norma art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z powyższym przepisem dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie powódka, wbrew jej twierdzeniom, nie wykazała okoliczności przywołanych jako uzasadnienie powództwa przeciwegzekucyjnego, a mianowicie, iż po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie skutkujące niemożnością egzekwowania należności objętej tytułem wykonawczym.

Potrącenie, na które powołuje się powódka, jako na zdarzenie prowadzące do zniweczenia tytułu wykonawczego, w niniejszej sprawie nie doprowadziło do skutecznego umorzenia przedmiotowej wierzytelności.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa potrącenie jest czynnością prawną, na którą składa się oświadczenie woli jednej tylko strony, zmierza ono do umorzenia wierzytelności drugiej strony przez równoczesne umorzenie wierzytelności strony składającej oświadczenie. Wygaśnięcie wierzytelności jest więc skutkiem czynności prawnej zamierzonym przez stronę składającą oświadczenie potrąceniu, nie ma zaś samodzielnego bytu jako zdarzenie prawne w oderwaniu od oświadczenia woli o potrąceniu. Sam zaś zbieg wierzytelności nadających się do potrącenia, a więc sama możliwość skutecznego potrącenia w ramach warunków określonych w art. 498 i następne k.c., nie stanowi zdarzenia prawnego, z którymi ustawa wiąże skutki umorzenia wierzytelności (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 1974r., III CZP 44/74).

Oświadczenie o potrąceniu ma natomiast charakter konstytutywny i z chwilą jego dojścia do adresata wywołuje skutek umorzenia wierzytelności ze skutkiem *ex tunc* (art. 498 § 2 k.c.). W wypadku złożenia zatem skutecznego oświadczenia o potrąceniu, skutek prawny następuje z mocy prawa niezależnie od dalszych czynności składającego oświadczenie, a jedynym wyjątkiem jest cofnięcie oświadczenia za zgodą drugiej strony lub powołanie się na wady oświadczenia woli (art. 82 – 88 k.c.). Ponownie złożone oświadczenie mogłoby wywrzeć skutek potrącenia jedynie w razie nieskuteczności pierwszego oświadczenia (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015r. I CSK 690/13).

W realiach niniejszej sprawy należy uznać, iż w toku postępowania o podział majątku wspólnego pozwany złożył oświadczenie woli o potrąceniu. Nie dokonał bowiem jego skutecznego odwołania z uwagi na brak zgody powódki i nie wykazanie okoliczności uzasadniających przyjęcie wady oświadczenia woli w postaci błędu. Jednakże powyższe oświadczenie woli nie doprowadziło do powstania skutku określonego normą art. 498 § 2 k.c., tj. wygaśnięcia przedmiotowej wierzytelności objętej tytułem wykonawczym w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku w sprawie I C 218/10.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy obie strony są względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczona tylko co do gatunku, a **obie wierzytelności są wymagalne** i mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem państwowym.

W świetle powyższego przepisu warunkiem skuteczności oświadczenia o potrącenie jest nie tylko istnienie wierzytelności jednorodzących, ale także wymagalność obu wierzytelności.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie brak jest podstaw do uznania istnienia po stronie powódki wymagalnej wierzytelności nadającej się do potrącenia z wierzytelnością pozwanego. Okoliczność, iż w toku postępowania o podział majątku wspólnego powódka żąda spłaty z tegoż majątku w kwocie przewyższającej wysokość wierzytelności objętej tytułem wykonawczym ze sprawy I C 218/10, nie uzasadnia uznania istnienia, a tym bardziej wymagalności powyższej wierzytelności. Zainicjowane przez powódkę postępowanie o podział majątku wspólnego trwające od 2009r. do chwili obecnej jest w toku, nie zostało wydane nawet nieprawomocne orzeczenie.

Wobec powyższego należy uznać, iż nie został spełniony określony normą art. 498 § 1 k.c. warunek wymagalności obu wierzytelności, zatem nie powstał skutek w postaci wygaśnięcia wierzytelności, uzasadniający żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Z tych też względów powództwo jako bezzasadne zostało oddalone.

Na podstawie § 4 ust. 1 w związku z § 8 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U z 2015r., poz. 1801) Sąd przyznał pełnomocnikowi powódki ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej.